

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS.

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis vicesimo

Februarii M. DCC. XLII.

M. ANTONIO CASAMAJOR,
Doctore Medico, Præside.

An Cereali in plerisque urebræ fistulis sectione præstantiores?

I.

MEDICINÆ scopus est ægros allevare; non mirum ergo, quod tantis conaminibus tantæque operæ conantur medici atque ab omni tempore conspiraverint in mediis brevioribus inquirendis atque detegendis, ut sanitatem restituerent amisam, lesamque rescirent. Neque hi sanè perdidere operam, nec permittit gravissimæ in morbis, irritis laboravere conatus. Verùm quot quantæque inquirenda adhuc supersunt? quot inchoata imperfectæque posteritatis relinquuntur labori? Inter ea autem quæ ad debellandos morbos idonea invenit Medicina, certiora seligit præfertque cæteris. Modò enim morbis medetur manu ferro armatâ, modò medicaminum pharmacorumque auxilio ægotantibus levamen affert, modò tactu solo aptaque *Evacuati* sanitatem reddit. Innumerorum autem qui dantur morborum, fistula haud levissimus, valde verò molestus pro temporis diuturnitate locique diversitate morbus est, qui, quò pertinacior faciliusque Medicorum Chirurgorumque solet fallere industriam, eò efficacius promptiusque auxilium implorat. Inter causas fistulas producentes haud pauca connumerantur, quæ uti variant respectu partium atque locorum quæ aggrediuntur, quin etiam ratione modi quo effici possunt, ita leges, quas sancit medicina in earundem curatione, discretionemque ratione causarum, partis affectæ atque methodi quâ sanari queunt. Nec idem est in omnibus medendi modus, nec regula eadem. Latetne fistula in pectore empyematis occasione? Escharotica, mundificantia, detergentia, vulneraria hoc in casu curationem quandoque absolvunt. Nidulaturne caries quâ morbosè afficiuntur carnes superimpositæ? Causam tollit medicina, partes molles, refecando chirurgus os denudat, abradit, desquamatio juvat, obtinetur cicatrix. Hospitatne in juncturis ratione arthritidis, morbi ossium, partiumve incumbentium? Opem fert Chirurgia iter liberando spongiis præparatis sectionibusve idoneis. Hæretne in membrana cellulari, inter musculos, hofve cutemque inter collocatâ? Emollientia, resolutiva, ferrum, linteamina bis terve complicata arteque appositâ ad curationem provocabunt. Tandem ex cavo meatûs urinarii ducitne originem? Adjumenta varia offert Chirurgia, cereolos nimirum sectionemque. Verùm enim verò cum Medicus seligere debeat certiorum methodum ad fistulas sigillatim curandas, non alienum erit, immò officii exagitat ratio ostendere, sectionem si qua instituenda sit, his omnino carere emolumentis, quibus impediatur, quominus inutiliter ac quasi immeritis cruciatibus plectatur æger; eaque esse cereolorum commoda ut ad curationem breviorum celeri gressu perducat, quin etiam ne chirurgus velut arte rudis ineptè ac inopportune sectionem instituerideatur.

II.

QUOD autem ut accuratius præstemus, quædam de ipsius morbi seu fistulæ indole naturæque præmittere juvat. Ulcus profundum atque cavernosum, marginibus duris ac callosis rigens atque obstru-
tum, cujus apertura fundo minor, ex quo stillicidium acre, saniesque ichorosa effluunt, fistula nuncupatur. Ortum ducit ab inflammatione diù persistente, resoluti neciâ. Accumulatis igitur humoribus jam atteruntur atque rumpuntur vascula tenerissima, motu solidorum scilicet, à liquidis stimulantibus adaucto, hinc efficiuntur cavum minimum max.

A

quæque ampliandum liquidorum appellentium vi atque impetu continuante. Hæc liquida sic collecta coacervataque morantur, putrescunt & ad acrimoniâs vergunt. Matura deinceps coactaque, pus appellata, sub cutem recolligitur materies, donec eam acredine sua defraudando sibi ulteriorem viam pandat. Pars huiusce fluidissima per aperturam minimam sponte factam sat facili evadit, dum reliqua caloris vi concrefcit atque induratur. Cùm autem vasa vicina fe exonerare minime possint in cavum ulceris, infarciuntur, liquido turgent, cùm ipso coalescunt, unde calli. In fistulis igitur præstandum est iter liberum materiei effluxuræ, quominus concrefcant, utque partes quæ inflammationem passæ fuerunt derumescant diffundantque liquidum stagnans atque putrescens, ut ad cicatricem pervenire queat vulnus. Monstrat in hoc natura ipsa viam. Lex ergo in plerisque hæud est otium exterius fundo reddere patulum magis, non modò ut partes duræ atque callosæ in pus abeant aut statim resolvantur, sed etiam ut ulceris obligatio facilis ac doloris fiat expertus. Verissimum id profectò omnium ferme fistularum respectu; sunt tamen quedam, in quibus hæc regulæ locus relinquatur nullus. Quemadmodum loco & causâ differunt, sic varios etiam agnoscunt medendi modos ad eundem scopum tendentes. Etenim urethræ fistula primariâ ducit originem ex ulcere quodam in meatu urinario post gonorrhœam ut plurimum relicto, ex quo materies acris admodum urens & quasi caustica sensim ac pedetentim destruit membranâs molles tenerimam. Hæc destructâ atque erosâ brevi dilacerantur partès infra positæ contiguæad substantiam urethræ spongiosam pervenit camque subit; varias habitat plagas, ulcera efformat; profundius penetrando progreditur; ad tunicam, spongiosam substantiam involventem, proserpit, eam atterit, perfodit quoque ac destruit. Cellularis membrana, materiem hanc corrodetis indolis. recipit, ibique eandem tragœdiam ludit. Statim atque pervenit ad cutem, inflammatur ea, rubet, dolet, sese aperit, effluit urina. Lotium magnâ vi expulsum in hoc foraminulum irruit, illud dilatat, minor ergo per meatum ipsum effluit copia. Sed cum singulis instantibus reperiat obices nequaquam vincendos, cùmque relegere viam non potis sit, querit alias; hinc in cellulas quibus consistat urethra, stillat, moratur ibi, hæretque, concrectiones parit calculosas, vel sedimentum deponit, aut indurat partes; hinc suis functionibus orbatur canal, sese contrahere, ultimaque lotii guttulas expellere impos; ultra fuit lotium, versus scrotum, pubem animumque provehitur in pinguedinem totius perinæ & musculorum peni inservientium confluit, retinetur, coacervatur, mæandros, anfractus tortuosos atque sinus cavernosos rigentesque fœdit. Sæpenumerò videtur totum scrotum unam eandemque molem præsentare, nec habere distincti quicquam omnino; funiculos spermaticos testes ipsos involvere; urina verò promanare modò per foramina in scroto facta, modò per pubem, modò per vicina intestini recti & tantam destructionem stragemque edere, ut nonnunquam viginti fistulæ unâ ad se existimantur, dum æger mingere conatur. Cum hæ partes sint molles atque cellulose, magna que pinguedinis copia, vesicam, ejus cellum intestinumque rectum involvat, quid mirum, si toties visa fuerit urina sibi aperire vias à fonte suo ad eò distitas, ita tamen ut vesicæ fistulam mentiat, quin & multi fuerint ægrorantes, semini foras expellendo impares, hæud aliâ quidem ratione quam quod illud reprerit obices versus verumontanum: quamobrem in cavum vesicæ refluxus, & urinae admittum, per vices cum ipsa foras eliminatur.

I I I.

P
 RIMIS morbi temporibus ægri prurium inter mingendum in extremo glande sentiunt, cui sensum aucto quidam doloris succedit sensus. Dum canalem permeat urina, magnopere tenditur penis, sanguine turget, proinde minuitur meatus diameter; hinc maxima lotium reddendû nascitur difficultas; hinc & conamina quibus urgentur ægrorantes, quæ quò vehementiora, eò major quoque resistentia. Lacunæ in toto tramite canal, sparse rigescunt, ipsarum margines glandi prospicientes ita tenduntur, ut parte ferè dimidiâ canalem minuant, utpote constantes ex ipsâ membranâ meatûs internâ. In hisce ægris semper observatur exiguum stillicidium manè præsertim profluam absque ullo doloris sensu. Præcipuum huiusce morbi incipientis signum est quod labia rimæ glandis sint intorsum conversa. His jam inceptis aliud subsequitur malum, utputa mutatio figuræ meatûs urinarii, intorquetur quippe, varias recipit formas. Tunc urina guttatim spontè aliquando destillat; nonnunquam verò maximis conatibus vix decem expellitur foras & rivulus urinæ in columnâ tortili apparet. Verùm cùm hoc diurnâ confect experientia, neminem ferè unquam huic morbo fuisse obnoxium, quin prius idem gonorrhœa laboraverit; malum illud ergò ducit originem ex gonorrhœa malè tractatâ, vel inveteratâ, injectionibus præmaturè suppressâ. Liqueores enim astringentes quibus uritur empirici ita confringunt urethram, imperfectâ cicatrice obducendo ulcuscula, ut exinde angustetur; hinc obijciuntur obstacula instar aggeris quæ vulgò carnositates audiunt. Verùm nihil aliud sunt quàm ulcerum cicatrices, carnes luxuriantes atque tensus in lacunarum marginibus quæ tunc temporis magis conspicuæ sunt, ut ex cadaverum aperturis, quæ hocce morbo luerant, comperam est. Innumera occurrunt impedimenta quæ obstant, ne catheter vel cerocolus ad vesicam pervenire queat. Quoties enim animus est curationem tentare, toties reperire

obices datur in lacunis quæ claudunt aperturas foraminum per quæ glandulæ Cowpero Litteroque observata: suum liquorem in meatû cavum eructant. Objecti præterea sunt alii obices à carunculâ, Verumontanum dictâ, quæ est eminentia ovalis retrorsum crassa, antrorsum in apicem deflens; in crassiori parte duo sunt foramina semini transitum concedentia, quorum utrumque valvulâ minimâ & tenui instructum est ac præmunitum. Alii denique majores momenti à proflatis offerrunt obices. Omnes hæ glandulæ quarum canales excretorii morbosè habentur, irritationem patiuntur, suo munere, uti quidem par est, non funguntur; infarciuntur, occalescunt, fecerere nequeunt humorem mucosum quo illinebatur olim meatus, unde jam eo orbarus ab urinx acrimoniâ brevi irritatur. Aræulæ, aliquando calculi fistulam urethræ producere possunt; granula fibuli nonnunquam subsident in lacunis, iisque adherent atque accrescunt; quin inde generantur calculi, qui sedem diversam obtinent, nimirum modò in vesicâ & in illius collo, modò in membranôsâ parte meatû collocantur, uti plurima habentur exempla. Corpora illa prominent & cutem perinæ in tumorem elevant, quæ dein frictu atteritur, destruitur, urinamque sinit elabi. Accidit sæpe etiam, ut lithotomia post se relinquat fistulam, præsertim si vulnus diu remanserit apertum; per hoc tempus urethræ pars, à sectione ad glandem productâ jam arctior transitum urinx tritum denegat.

I V.

QUINAM igitur alius est scopus curationis ad fistulas urethræ debellandas, nisi cicatricem favere, exitum loci impediri expedire, diametrum meatû augere, carnes luxuriantes comprimere, gyros, anfractusque delere, figuram canalis amissam restituere, duras partes resolvere? Ad hoc opus perficiendum chirurgi ferè omnes, etiam perfissimi, sectionem proponunt, nullâ habitiâ ratione circumstantiarum; sed hallucinantur: sunt enim pauciores in quibus hæc sectio convenit, in plurimis verò saltem non necessaria. In sectione igitur collocandus est ægrus eodem planè seu quo in lithotomiâ; dein introducendus catheter sulcatus usque ad vesicam, ita ut ipsam ingreditur ad unius pollicis circiter longitudinem, aut etiam loco catheteris candelulâ cerâ utendum, & incidendo, urethram querere, ne in sectione omnino destruarur. Tunc peragere incisurâ lithotomici ope sectionem oportet, eamque ducere eatenus, ut collum vesicæ peringat; dein omnes duras atque scirrhosas partes scindere, præsertim proflatas quæ aliter obstarent ne instrumenta ad vesicam appellerent; sectione ritè factâ, immittere instrumentum sulcatum gallicè *gorgeret* dictum supra quod facile labitur tubulus plumbeus linteo obductus, inpersâ ad curandum vulnus colophoniâ. Non modò ille, à se invicem vulneris labia dimovet, ut servetur liberum iter quo disfluere possit urina, sed etiam ne transiendo iterum partes inducet. Per aliquod temporis spatium sic remanebit, donec pus fiat æquale, lene & ad carnes regenerandas aptum. Dum agit natura, chirurgi est, suppuratorem adjuvare in interiori meatu tegaciorum usu, emollientibus, detergentibus, vulnerariis, desiccantibusque medicamentis obducitorum. Verùm quot horrenda in miserrum toruris hujuscæ operationis fato destinantur! Quor dolores! Quor mala! Quantum hi infelices formidare debeant operantium manus prurientes, & alio potius quovis in auxilio querere solamen? Quor hæc crudelem passî fuisse operationem ægri qui nullatenus hæc indigebant, aliâ verò methodo sanari potuissent, quibusque nihilominus remansit fistula? Quor scinduntur partes quæ ad cicatricem difficillimè perveniunt? At ars medendi alia suppeditat auxilia, modò attendamus in cereolorum usu, ad commodo quæ ipsi præstare, quo favente non modò nulla omnino superstes fistula est, sed etiam sine ullis ferè doloribus ad statum sanum revocatur æger. Verùm ut curatio felicem habeat successum, præcedere debet sanguinis missio, balneum, focus emollientes sæpe renovati, dieta diluens, refrigerans; omni exercitio corporis suppresso. Statim verò atque partes emolliuntur, simul & relaxabuntur, tunc ad cereolorum usum deveniendum. Diversi autem illi sunt ratione compositionis: consueunt quippe ex felum intestinis contortis inque filum productis, qui gallicè *cordes à boyau* appellantur. Alii ex linteo cerâ imbuti & in speciem cylindri gracilis effinguntur. Artem verò dexteritatemque requirunt in chirurgo ut in meatum urinarium eos intromittat. Primus etenim debet esse tenuis atque gracilis, lat rigidus tamen ne inflectatur: neque verò nimium, quominus canalem perforare queat. Intrudendus igitur eâ cautione est ut meatum non irriter. Protrahendusque penis supra cereolum eo modo quo evanescent curvaturæ multiformes, & lacunæ nimium tensæ elevatæque in parietes canalis applicentur. Sinistrâ manû inter digitos penem tenere oportet, non premere canalem. Oblinienda candelula cerea oleo, ut facilius labatur atque sese infinuet inter sinus tortuosos urinarî meatû. Successus primo actu seu tentamine non semper contingit: necesse est ut opus patientiâ perficiatur. Ubi reperitur resistentia, ibi relinquenda donec humiditate mollescat, tumescat, meatumque dilatet. Utinàm tollenda, & æger quietus usque ad postera diem maneat. Nonnunquam contingit ita videri, ut qui lat scientè dextrèque introducere haud assuevit, ultra propellere non audeat. Verùm ipsi sequenda via quâ lotium permittat. Cavendum ne perforetur aut dilaceretur urethra, utpote quo in casu promanaret ipse sanguis, unde immineret inflammatio. Nec evenit nunquam ut cereolus sistatur versùs penis ligamentum; sed convertendus aliofsum, aut

assumendus alter paulò crassior, modò illius apex sit rotundus & ita levigatus politusque ut dilatet angustiam canalıs, viam ampliet, figuramque meatui det infundibili.

V.

QUID igitur præstat sectio in omnibus urethrae fistulis? Viam pandit scilicet, à vesica ad exteriorem usque perinæ partem, destruit carnes duras, cæteris resolutionem conciliat, imò cicatricem, si alia obstat, procurat. Sed brevi renovabitur fistula, locio hoc in loco ob canalıs angustiam hospitante. Denovo destruet partes recens enatas, hinc iterum effluet urina, ut experientiâ constat. Verùm evanescent hæc omnia si animadvertamus ad cereolorum commodum. Hi etenim meatum urinarium dilatando exitum liberiorem urinae præbent: hinc sit, ut non amplius irruat in sinus quos sibi foderat, sed iter à naturâ tritum sequatur. Jam sinus non amplius eam recipientes, constringuntur, minuuntur, clauduntur. At cereoli possunt nec curationem perficere atque absolvere soli? Minimè verò, alia, ad obligationem ulceris externi pertinent, nimirum, trochisci, fustius, emplastra resolutiva, aliaque remedia. Caulifica cutem rodendo eandem auferunt, proinde liquida liberè profluunt: cum autem nova carniū generatio ab his pendeat, non mirum, quod his facile appellensibus, dotes requisitas acquirant ut exinde fiat cicatrix. Sunt qui in urethram injiciunt medicamenta, contententes ea cereolorum vires gerere posse; sed decipiuntur. Duplex commodum ex cereolis, 1. introferunt medicamenta pro variis circumstantiis diversa: 2. cicatrici favent expediendo iter, impediendoque quominus in plagas contra naturales illabatur lotium. Alii curationem tentare volunt immittendo in urethram instrumentum *algali* nomine insignitum & ubi nequit ingredi ulterius ob obices, tunc arripiunt stilum gracilem caustico armatum quo carnositates ablucere existimant. Multum verò abest, ut methodus illa sanationem urethrae perficere possit, ob innumera mala exinde oriunda. Potestne in usum vocari cereolorum usus in fistulâ ab arenulis vel à calculo oriâ? Ne hoc quidem. Tunc enim sectio instituenda ut in minori apparatu. Verùm si sint quamplurimæ fistulae ab unâ solâ procedentes, scrotum partesque involventes vicinas, celebranda hic quoque sectio; dein setaceorum ope per vulnus immisorum & per tinam glandis tractuorum concilianda canali suppuratio, suusque ei restituendus elater cereolorum usu, variis obduktorum medicaminibus. Urethrae dilatatio prima vice impetrari nequit, constat enim experientiâ & rationi consentaneum est, hanc gradatim modò ac pedetentim fieri debere. Auxilium affertur cereoli ægotantibus quibus vasa adeò sunt varicosa, ut vel levissimo conamine sanguinem jara dimittant; roborant enim & consolidant vi medicamentorum quibus illiniuntur, & virtute quâ dilatantur, ita vasa premunt, ut ipsis tenum restituant. Cylindri plumbei servando figuram canalıs recens acceptam à candelulis ad eundem tendunt collineantque scopum. At acri sunt vix cereolum in meatu urinario forentes! Brevis eorum in meatu mora, per unam alteramve cuspidem dici horam, tolerabilis erit. Si ad vesicam accedere non potuerit usque, cerè alter eò perveniet; se dilatando enim jamjam sibi reseravit viam; hinc remotâ candelulâ, inserenda est alia, sed minoris crassitiæ, ut sic datâ portâ tandem ad vesicæ cavum appellat. Dicta hæc exposita, que sic nos inducunt, ut rectè concludamus.

Ergò Cereoli in plerisque urethrae fistulis sectione præstantiores.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Laurentius Ferrer, Chirurgiæ Gallico-Idiomate Professor designatus.

M. Joannes Midy.

M. Michael-Philippus Bouvarr.

N. Michael-Josephus Majault.

M. Ludovicus-Hyeronimus Cogniet, Rei herbariæ Professor designatus.

M. Ludovicus-Joannes le Theulier, Regis-Confiliarius, & in majori Confilio Medicus ordinarius.

M. Joannes-Jacobus Bellèstè.

M. Antonius Ferrein, à Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Urbanus Leauté, antiquior Scholæ Magister, Exardcanus & Academiæ Censor.

Proponebat Parisiis, PETRUS LALOUETTE, Parisinus Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1742, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.